श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा – नवम्बर-दिसम्बर, २०१६

कक्षा – शास्त्रिद्वितीयवर्षम् (SEM-3) **प्रश्नपत्रम् – ६** गुणाः - ७०

विषयः – नव्यन्यायः **कोड – C.C.2.3.6** समयः – ०३ तः ०६ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः – ३०/११/२०१६ सन्दर्भग्रन्थः – पञ्चलक्षणी

विभागः-१

प्रश्नः-१ द्वयोः व्याख्या विशदतया साध्यत। (०८)

(१) साध्यवत्प्रतियोगिकान्योन्याऽभावाऽप्रतियोगित्वलक्षणस्य सर्वत्र दोषं प्रदर्शयत।

(२) सम्बन्धविशेषणं साध्याभाववति न देयमिति प्रदश्य वारयत ।

(३) ‘साकल्यं साध्याभाववति साध्ये च बोध्यम्’ विवृणुत।

प्रश्नः-२ द्वयोरेकस्य विस्तृतव्याख्या देया। (०८)

(१) चरुर्थलक्षणं सदलसार्थक्यं व्याख्यात।

(२) तृतीयलक्षणत्यागे बीजं लक्षणान्तरस्वीकारे तात्पर्यं प्रदर्शयत।

प्रश्नः-३ द्वयोः टिप्पणीं ददातु। (०४)

(१) एतद्रूपवान् एतद्रसादित्यत्र समन्वयं प्रदर्शयत।

(२) एतदभिप्रायेण लक्षणान्तरस्यावतरणीयत्वात् इत्यत्र अभिप्रायः कः?

(३) साकल्याभावे कुत्र दोषः, कथमिति निरूपयत।

प्रश्नः-४ पञ्चानाम् उत्तरम् एकैकवाक्येन साध्यम्। (०५)

(१) को नाम विपक्षः? (५) का नाम परीक्षा?

(२) घटत्वसमनियतधर्मः कः? (६) नीलोघटो नान्यः कस्मात्?

(३) साध्यतदभाववति किं देयम्? (७) सत्ता कुत्र वर्तते?

(४) द्रव्यविशिष्टसत्तायाः अधिकरणं किम्?

विभागः-२

प्रश्नः-५ द्वयोः व्याख्या विशदतया साधयत। (०८)

(१) ‘निर्धूमत्त्वव्याप्यो निर्वह्नित्वादित्यादौ अव्याप्तिः’ इति दीधितिपङ्क्ति व्याख्यात।

(२) “केवलान्वयिन्यभावात्” व्याख्यात ।

(३) अभावद्वये प्रतियोगिवैयधिकरण्यं बोध्यम्’ इति दीधितिं स्पष्टयत।

प्रश्नः-६ द्वयोरेकस्य विस्तृतव्याख्या देया। (०८)

(१) पञ्चलक्षणानां समन्वयं सङ्क्षेपतः प्रतिपादयत।

(२) चतुर्थलक्षणत्यागे बीजं प्रदर्श्य समन्वयं दर्शयत।

प्रश्नः-७ निम्नेषु द्वयोः लघुवाक्येनोत्तरत। (०२)

(१) सकलेति पदं कुतः?

(२) घटादन्येत्यत्र प्राचीनानां मते पञ्चम्याः कोऽर्थः?

(३) घटादन्येत्यत्र नवीनानां मते पञ्चम्याः कोऽर्थः?

प्रश्नः-८ एकस्य टिप्पणीं ददातु। (०२)

(१) प्रतियोगिवैयधिकरण्यम्।

(२) समनियतत्त्वम्।

विभागः-३

प्रश्नः-९ द्वयोः व्याख्या विशदतया साध्यत। (०८)

(१) गदाधरभट्टाचार्यस्य परिचयं लिखत ।

(२) घटादन्येत्यत्र पञ्चम्यर्थविषये प्राचीननवीनमते उपस्थापयत।

(३) 'घटत्वघटाकाशसंयोगान्यतराभाववान् आकाशत्वा'दित्यत्र अव्याप्तिमाशङ्क्य परिहरत।

प्रश्नः-१० द्वयोरेकस्य विस्तृतव्याख्या देया। (०८)

(१) हेतुतावच्छेदकेति केचित्तु मतं व्याख्यात।

(२) पञ्चमलक्षणस्य स्वरूपं प्रतिपादयत।

प्रश्नः-११ निम्नेषु द्वयोः टिप्पणीं ददातु। (०४)

(१) नीलो घटः कम्बुग्रीवादिमदन्यः।

(२) न तावदव्यभिचरितत्त्वम् ।

(३) 'न हि भवति नीलो घटो घटादन्यः'।

प्रश्नः-१२ पञ्चानाम् उत्तरं एकवाक्येन साध्यम्। (०५)

(१) अनुमानं किम्?

(२) दीधितिः कस्य व्याख्या?

(३) पूर्वपक्षव्याप्तौ कति लक्षणानि सन्ति?

(४) पञ्चमं लक्षणं किम्?

(५) भेदाभावः किं रूपः?

(६) नानाव्यक्तिसाध्यकस्थले को दोषः?

(७) विशिष्टं शुद्धान्नातिरिच्यते इत्यस्योदाहरणं किम्?

समाधानानि

कक्षा – शास्त्रिद्वितीयवर्षम् (SEM-3) **प्रश्नपत्रम् – ६** गुणाः - ७०

विषयः – नव्यन्यायः **कोड – C.C.2.3.6** समयः – ०३ तः ०६ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः – ३०/११/२०१६ सन्दर्भग्रन्थः – पञ्चलक्षणी

प्रश्नः ४

१. निश्चितसाध्याभाववान्।
२. कम्बुग्रीवादिमत्त्वम्।
३. साकल्यम्।
४. सकलसाध्याभाववन्निष्ठाऽभावप्रतियोगित्वम् ।
५. परमतनिराकरणपूर्वकस्वमतव्यवस्थापनम्।
६. घटात् अन्यः न भवति।
७. द्रव्यगुणकर्मणि।

प्रश्नः - ७

१. हेतोः साध्यवत्पक्षभिन्नदृष्टान्तवृत्तित्वेन अव्याप्तिरतः।
२. प्रतियोगित्वम्।
३. अनुयोगित्वम्।

प्रश्नः - १२

१. अनुमितिकरणम् अनुमानम्।
२. तत्त्वचिन्तामणेः।
३. पञ्च, चतुर्दश।
४. साध्यवदन्याऽवृत्तित्वम्।
५. अधिकरणरूपः।
६. अव्याप्तिः।
७. नीलो घटो घटादन्यः न इति।